

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060304

DOM
2021-03-23
Stockholm

Mål nr
M 13593-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-11-12 i mål M 3776-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

A

Motpart

Bygg- och miljötillsynsnämnden i Vallentuna kommun
Vallentuna kommun
186 86 Vallentuna

SAKEN

Utdömmande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och avslår Bygg- och miljötillsynsnämndens i Vallentuna kommun ansökan om utdömmande av vite.

Dok.Id 1673229

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska avslå ansökan om utdömande av vite.

Bygg- och miljö tillsynsnämnden i Vallentuna kommun har fått tillfälle att yttra sig och har endast bekräftat att de mottagit domstolens föreläggande.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Förbudet har inte överträtts då avloppet inte använts sedan förbudet delgavs henne. Byggnaden på fastigheten har ett multrum i källaren för toalett- och köksavfall. Disk, tvätt och hygien sköts i den huvudsakliga bostaden i Spånga. Fastigheten som förbudet avser är endast en fritidsbostad.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Allmänna utgångspunkter

Domstolen har i ett mål om utdömande av vite att pröva om det föreläggande som ansökan avser är lagligen grundat, om det har riktats mot och delgetts rätt adressat, om det har fått laga kraft, om adressaten har överträtt föreläggandet samt om denne haft faktisk och rättslig möjlighet att följa detta.

Domstolen ska även pröva om ändamålet med vitet kvarstår samt överväga om det finns särskilda skäl att jämka vitet.

Mark- och miljööverdomstolens bedömning

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att föreläggandet är lagligen grundat och att det har fått laga kraft. Förbudet gäller från och med tre månader efter att det fick laga

kraft, dvs. tre veckor efter den tidpunkt då A fick del av det. A delgavs förbudet i juni 2019.

Beträffande frågan om A har överträtt föreläggandet, dvs. om hon släppt ut avloppsvatten från fastigheten FA1, gör Mark- och miljööverdomstolen följande överväganden.

Mål om ansökan om utdömande av vite uppvisar stora likheter med brottmål. Av praxis följer att straffrättsliga principer ska tillämpas i fråga om bland annat bevisbörda och beviskrav. Det är därför den som ansökt om utdömande av vite som ska visa att förutsättningarna för att döma ut vitet föreligger.

Nämnden har till stöd för sin ansökan gjort gällande att A inte anslutit sig till det kommunala spillvattennätet, att Ragn-Sells i april 2019 uppgett att de årligen tömmer slambrunnen och att slamavskiljaren på fastigheten var ganska tom vid ett besök under år 2019.

A har förnekat att hon släppt ut avloppsvatten efter det att förbudet trädde i kraft. Enligt henne används fastigheten som fritidsbostad och den är utrustad med ett multrum för toalett- och köksavfall. Hon har vidare anfört att disk, tvätt och hygien sköts i bostaden i Spånga.

Nämnden har inte åberopat någon enskild bevisning som tydligt visar att förbudet har överträtts. Den bevisning som nämnden har åberopat vederlägger inte A's uppgifter. Under sådana förhållanden har nämnden inte bevisat att A överträtt förbudet. Mark- och miljödomstolens dom ska därför upphävas och ansökan om utdömande av vite avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast 2021-04-13

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg, Roger Wikström och Ingrid Åhman samt tf. hovrättsassessorn Mathias Gunnervald, referent.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-11-12
meddelad i
Nacka

Mål nr M 3776-20

PARTER

Sökande

Bygg- och miljötillsynsnämnden i Vallentuna kommun
186 86 Vallentuna

Motpart

A

SAKEN

Utdömande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen förpliktigar A att till staten betala 100 000 kr i vite.

BAKGRUND

Bygg- och miljönämnden i Vallentuna kommun (nämnden) beslutade den 21 maj 2019 att förbjuda A att släppa ut avloppsvatten från fastigheten FA1. Förbudet förenades med vite om 100 000 kr.

Mark- och miljödomstolen har i dom den 17 december 2019 i mål M 8471-19 avslagit nämndens ansökan om utdömmande av vite utan att kommunicera ansökan med A. Domen överklagades till Mark- och miljööverdomstolen som återförvisade målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har yrkat att domstolen ska döma ut det förelagda vitet om 100 000 kr. Till stöd för sitt yrkande har nämnden bl.a. anfört följande. Den 31 mars 2017 inkom ett anonymt klagomål där klaganden uttryckte oro över att orenat avloppsvatten släpps ut i Vallentunasjön. Två inspektioner gjordes därefter på den aktuella fastigheten under år 2017 och 2019. Vid dessa inspektioner konstaterades att avloppet inte uppfyllde gällande krav.

A har delgivits nämndens ansökan om utdömmande av vite och har beretts tillfälle att yttra sig men har inte hörts av.

DOMSKÄL

I mål om utdömmande av vite har domstolen att pröva om det föreläggande som ligger till grund för ansökan har riktats mot rätt adressat, har delgetts adressaten, om det har vunnit laga kraft, om det är lagligen grundat och om föreläggandet har överträtts. Om föreläggandet har överträtts ska domstolen pröva om det har funnits något giltigt hinder att inte följa föreläggandet. Finns förutsättningar att döma ut vitet ska domstolen även pröva vitets storlek och beakta om det finns skäl för jämkning av vitet. Ett vite har straffrättslig karaktär och det ställs höga krav på den talan som förs av sökande myndighet. Bevisbördan för att det finns förutsättningar för att döma ut vite ligger hos nämnden.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

A äger den fastighet som anges i föreläggandet. Hon är därmed rätt adressat. Föreläggandet har delgetts henne och har vunnit laga kraft. Föreläggandet är vidare lagligen grundat. Frågan är om det kan anses utrett att förbudet har överträtts.

Av utredningen i målet framgår att inspektörer från samhällsbyggnadsförvaltningen besökte fastigheten den 21 april 2017 samt den 9 januari 2019. Vid besöket den 21 april 2017 såg fastigheten obebodd ut men den såg bebodd ut vid besöket den 9 januari 2019. Vid inspektionstillfällena noterades att avloppsanläggningen inte uppfyller gällande krav. Efter kontakt med samhällsbyggnadsförvaltningen har även Ragn-Sells så sent som under 2019 bekräftat att de årligen tömmer slambrunnen på fastigheten. Roslagsvatten har även bekräftat att fastigheten inte är påkopplad på det kommunala spillvattennätet samt att den aktuella fastigheten saknar abonnemang hos dem.

Den myndighet som fattar ett betungande förvaltningsrättsligt beslut för den enskilde har i normalfallet bevisbördan för att det finns förutsättningar för ett föreläggande gentemot en enskild. I 2 kap 1 § miljöbalken anges dock ett undantag från denna princip. Undantaget innebär att vid frågor om bland annat tillsyn enligt miljöbalken är det den som har att vidta en åtgärd som har bevisbördan, dvs. det är då fråga om så kallad omvänd bevisbörda. Det görs således en individuell bedömning gällande behovet av att vidta åtgärder på den aktuella avloppsanläggningen med stöd av 2 kap. miljöbalken. Det är därför A som har bevisbördan för att avloppsanläggningen uppfyller de förpliktelser som följer av bestämmelserna i 2 kap. miljöbalken.

Mark- och miljödomstolen bedömer mot bakgrund av de uppgifter som förekommer i målet att A har brutit mot föreläggandet. Någon giltig ursäkt för detta har inte framkommit. Det finns enligt mark- och miljödomstolens mening inte heller skäl att jämka vitet. Yrkandet ska således bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (MMD-02)

Överklagande senast den 3 december 2020. Prövningstillstånd krävs.

Information om betalning av vite, se [bilaga 2](#).

Peter Winge

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Peter Winge. Föredragande har varit beredningsjuristen Sebastian Widmark.